

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

Pentru aprobarea Programului de stat privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020), și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia

În conformitate cu prevederile art. 11 și art. 14 lit. h) din Legea nr. 58 din 29 martie 2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 76-80, art. 255) și ale Deciziei UNESCO nr. 8.COM. 8.24 din 7 decembrie 2013 privind înscrierea *Colindatului de ceată bărbătească* în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă:

Programul de stat privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020), conform anexei nr. 1;

Planul de acțiuni pentru implementarea Programul de stat privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020), conform anexei nr. 2.

2. Ministerul Culturii va prezenta Guvernului anual, pînă la data de 15 aprilie, raportul cu privire la realizarea prevederilor Programului de stat privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020), și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

3. Se recomandă autorităților administrației publice locale să întreprindă măsurile necesare pentru realizarea Programului și a Planului de acțiuni nominalizate.

4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezenta hotărâre se va efectua din contul și în limitele alocațiilor aprobate în aceste scopuri în bugetele autorităților publice implicate, precum și din alte surse, conform legislației în vigoare.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Culturii.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Anexa nr. 1
la Hotărîrea Guvernului nr.
din 2016

PROGRAMUL DE STAT
privind salvardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în
Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al
umanității (2016-2020)

1. Context general

Prezentul Program formează cadrul de acțiuni pentru salvardarea, în perioada 2016-2020, a obiceiului național *Colindatul de ceată bărbătească*, inclus în anul 2013 în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității.

Scopul general al Programului este salvardarea *Colindatului de ceată bărbătească* ca fenomen cultural și a funcțiilor lui sociale, de menținere a coeziunii sociale, precum și organizarea tineretului și transmiterea valorilor asociate sărbătorii.

Programul este întemeiat pe următoarele documente:

- Decizia nr. 8.COM. 8.24 din 7 decembrie 2013 privind înscrierea *Colindatului de ceată bărbătească* în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității;
- Planul de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru perioada 2014-2016;
- Strategia națională de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”;
- Legea nr. 58 din 29 martie 2012 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial;
- Convenția UNESCO privind salvardarea patrimoniului cultural imaterial (Paris, 17 octombrie 2003), ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 12-XVI din 10 februarie 2006.

În Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității a fost înscris obiceiul Crăciunului *Colindatul de ceată bărbătească* / „Men’s group Colindat, Christmas time ritual” din localitățile: Hădărăuți (raionul Ocnîța), Parcova (raionul Edineț), Pelinia (raionul Drochia), Boșcana (raionul Criuleni), Rogojeni (raionul Șoldănești), Sadîc (raionul Cantemir), Popeasca (raionul Ștefan Vodă), Slobozia Mare (raionul Cahul).

În planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare a culturii – „Cultura 2020” este prevăzută „Inventarierea și documentarea patrimoniului cultural imaterial” și luarea la evidență a acestui patrimoniu. Inventarierea este una dintre măsurile principale de salvardare a patrimoniului cultural imaterial. Alte acțiuni de salvardare sînt: identificarea,

documentarea, cercetarea, protejarea, transmiterea, promovarea și valorificarea diferitelor aspecte ale patrimoniului cultural imaterial. Aceste acțiuni urmează a fi explicate în indicațiile metodologice și alte materiale ce vor fi elaborate în procesul implementării Programului.

Statul și-a asumat obligația de a asigura accesul cetățenilor la patrimoniul cultural imaterial, iar realizarea unor măsuri complexe pentru salvagardarea acestui patrimoniu este prima condiție prin care cetățenii beneficiază de drepturile lor patrimoniale.

Programul încadrează instituțiile subordonate în acțiuni de salvagardare a patrimoniului imaterial, după metodologia recomandată de organismele internaționale și de legislația națională. Instituțiile cu atribuții în domeniu trebuie să identifice situația la zi a acestui obicei și să onoreze angajamentul de salvagardare a acestui obicei, în parteneriat cu autoritățile publice locale și în conformitate cu angajamentele asumate la nivel internațional.

Programul a fost elaborat în baza Hotărârii Guvernului nr. 33 din 11 ianuarie 2007 „Cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici” și stabilește sarcinile instituțiilor din domeniu, ale autorităților centrale și locale, modul de implicare a societății civile în acțiunile de salvagardare a patrimoniului cultural imaterial etc. Acțiunile prevăzute în Program (de documentare, inventariere, cercetare, protejare, transmitere și promovare a *Colindatului de ceată bărbătească*) sînt elaborate în concordanță cu legislația națională și internațională, strategia sectorială și țin cont de experiența altor țări.

Programul implementat la nivel național și local va spori vizibilitatea patrimoniului cultural imaterial și impactul acestuia asupra coeziunii sociale. Instituțiile, autoritățile locale, societatea civilă vor beneficia de instrumentele necesare pentru implementarea principiilor UNESCO de documentare, inventariere, cercetare, protejare, transmitere și promovare a patrimoniului cultural imaterial.

2. Identificarea problemelor, analiza SWOT și de impact

Descrierea obiceiului

Colindatul este un obicei calendaristic practicat la Crăciun din timpuri străvechi. Cei mai importanți colindători în satul tradițional erau băieții și bărbații tineri, flăcăii. Ei organizau și vegheau desfășurarea colindatului, impunînd ordinea necesară în societate. Din timp, învățau de la oamenii în vîrstă colindele specifice localității. Colindele transmise de colindătorii bărbați sînt creații originale, autentice și foarte importante pentru înțelegerea modului de viață și a valorilor societății tradiționale. Ele pot fi asemănate cu imnuri adresate celor colindați. Conform tradiției, în semn de respect, ceata de bărbați tineri trebuia să colinde toate gospodăriile din comunitate. Colindau în mod organizat, anticipînd sau remediînd conflictele posibile, iar a doua și a treia zi organizau, cu banii cîștigați, horă (joc) în sat, contribuind la socializarea tinerilor, la asigurarea comunicării dintre generații, la transmiterea modelelor sociale.

Obiceiul *Colindatul de ceată bărbătească*, cu valențe sociale profunde, este unul de referință în strategiile identitare ale Republicii Moldova. *Colindatul de ceată bărbătească* solidarizează grupul flăcăilor, cultivă disciplina în rîndul lor, îi deprinde să-și asume responsabilități colective, contribuie la modelarea comportamentelor tinerilor bărbați în spirit civic, patriotic. Funcțiile sociale ale colindatului vizează sporirea coeziunii sociale, fortificarea sistemului tradițional de valori și de transmitere a modelelor etice, comportamentale, estetice constituite pe parcursul secolelor.

Situația actuală

Situația actuală a *Colindatului de ceată bărbătească* în cadrul comunităților reflectă urmările interdicțiilor impuse cetelor de colindători tineri, de către regimul sovietic de a practica colindatul, urmări amplificate de problemele sociale și economice din ultimele decenii, și mai nou, de tendințele de globalizare a societății.

Un impact negativ asupra obiceiului l-a avut erodarea vechilor tipare și norme sociale.

În ultimele decenii măsurile instituționale de perpetuare a colindatului au fost orientate exclusiv către valorificarea scenică, ceea ce a descurajat păstrarea obiceiului de către principalele grupuri purtătoare (băieți și tineri bărbați).

Pe scenă, la festivalurile folclorice fetele și femeile sînt cele care cîntă mai frecvent colinde, evitînd repertoriul tradițional bărbătesc, exact cel care a stat la baza obiceiului, promovînd piese mai simple și mai ușor de interpretat.

Pînă în prezent au fost identificate, documentate și înregistrate unele colinde din repertoriul colindătorilor bărbați: colinde de gazdă, gospodari; colinde de flăcău; colinde de fată mare; colinde de tineri căsătoriți; colinde de voinic, vînător, boier, voievod; colinde de păstor; colinde de pescar; colinde cu subiect biblic; colinde de comemorare a răposaților; colindul cel mare și altele. Dar numai o parte dintre acestea au fost înregistrate audio, în culegerile de folclor, textele literare ale colindelor arareori fiind însoțite de descifrările muzicale.

Din lipsă de fonduri, în ultimele decenii instituțiile de cercetare nu au întreprins cercetări ale obiceiului prin sate.

Marginalizarea cetelor de bărbați ca instituție tradițională a dus la sărăcirea diversității și bogăției colindelor, la excluderea tinerilor bărbați din sfera de influență a acestei arte muzicale străvechi și la diminuarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*. Tradiția colindatului de ceată bărbătească riscă să dispară în viitor, dacă nu vor fi conștientizate valorile promovate de acest obicei.

După reducerea considerabilă a cetelor de colindători bărbați în ultimele decenii, aceste importante funcții au fost preluate parțial de grupurile de femei și de cele mixte. În consecință, tinerii din localitățile rurale formează foarte rar cete de colindători conform vechii tradiții, își manifestă insuficient inițiativele în comunitate, tind să fie consumatori pasivi ai acestei moșteniri.

În condițiile globalizării și uniformizării culturii, comunitățile au nevoie de sprijin pentru păstrarea acestui obicei. În numeroase localități în care colindatul de ceată bărbătească face parte din tradiția locală, purtătorii obiceiului sînt de o vîrstă înaintată, păstrînd obiceiul doar în forma pasivă. Ei necesită a fi incluși în circuitul cultural, asigurîndu-se transmiterea acestei moșteniri către generațiile tinere. Salvagardarea obiceiului poate fi reușită doar cu întreprinderea unor măsuri de urgență în următorii ani.

Reactivarea cetelor de bărbați colindători are drept temei faptul că, Crăciunul face parte din cele mai importante sărbători ce întrunesc valori universale, foarte importante pentru societate și care sînt capabile să organizeze viața culturală a tinerilor și a întregii comunități.

Aplicarea prevederilor Programului de salvagardare a *Colindatului de ceată bărbătească* este crucială pentru menținerea viabilității acestui obicei și educarea tinerelor generații în spiritul valorilor strămoșești, menținerii comunicării sociale în cadrul tuturor grupurilor, inclusiv a grupurilor etnice.

Identificarea problemelor

Întîrzierea elaborării unor politici culturale complexe, funcționale, eficiente, care ar putea stimula menținerea funcționalității obiceiului în contextul sporirii agresivității globalizării și mondializării asupra realităților culturale din Republica Moldova.

Conștientizarea insuficientă a valorilor și funcțiilor *Colindatului de ceată bărbătească* de către instituțiile cu abilități în domeniu.

Informarea nesatisfăcătoare a societății despre starea actuală a obiceiului și necesitatea salvagardării în cadrul comunităților locale, evitîndu-se înțelegerea greșită precum că variantele scenice contribuie la salvagardarea obiceiului.

Neincluderea patrimoniului cultural imaterial/ culturii tradiționale/ folclorului în curriculumul preșcolar, școlar și universitar are repercusiuni asupra educației noilor generații și accesul la patrimoniul cultural imaterial.

Voința socială continuă să fie tributară educației de ignorare a obiceiurilor.

Marginalizarea instituțiilor tradiționale de perpetuare a obiceiului în tiparele lui consacrate și lipsa unor mecanisme de menținere a viabilității lui cu contribuția instituțiilor de cultură, educaționale, sociale, comunitare.

Absența unor structuri de nivel raional în completarea sistemului de implementare a politicilor în domeniul patrimoniului cultural imaterial.

Persistarea deficiențelor în formarea specialiștilor în domeniul salvagardării patrimoniului cultural imaterial, pentru prevenirea, depășirea și înlăturarea urmărilor negative ce influențează obiceiul în comunitățile rurale și urbane.

Lipsa de sincronizare între pregătirea specialiștilor în domeniul protejării patrimoniului cultural imaterial și încadrarea lor în cîmpul muncii.

Întîrzierea realizării unor măsuri practice ce ar asigura transmiterea plenară a obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească* către generațiile tinere în cele 8 comunități purtătoare de patrimoniu, incluse în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității.

Lipsa materialelor metodologice care ar asigura includerea mai multor operatori în procesele de documentare, inventariere, cercetare, salvagardare a obiceiului.

Capacitatea tehnică și electronică redusă a instituțiilor abilitate în domeniu are un impact negativ asupra operativității de salvagardare a manifestărilor obiceiului. Includerea mai multor grupuri de specialiști, inclusiv a studenților de la facultățile de profil, în activitățile de salvagardare a colindatului solicită asigurarea lor cu dictafoane, camere video, calculatoare performante, scanere, mijloace financiare legate de deplasarea pe teren pentru o documentare cât mai complexă a expresiilor culturale ale colindatului.

Din lipsa resurselor financiare sînt prea puține publicațiile științifice, cele de popularizare a științei, CD-urile atît de necesare menținerii valorilor obiceiului în conștiința socială.

Colindatul de ceată bărbătească își poate recîștiga înaltul prestigiu social prin intermediul educației formale și informale.

Patrimoniul cultural imaterial nu a fost identificat conform stării actuale și este în consecință gestionat ineficient. Instituțiile de cercetare, dar și cele din domeniul culturii cu atribuții în domeniu au documentat, și cercetat prioritar componenta literară, muzicală și coregrafică a ceea ce s-a numit generic „folclor”, cu scopul valorificării scenice. Politicile și acțiunile instituțiilor din sfera culturii au contribuit foarte puțin sau deloc la identificarea și menținerea sărbătorilor, obiceiurilor, meșteșugurilor, alimentației tradiționale – adică a domeniilor de manifestare a patrimoniului cultural imaterial, în accepția legislației naționale și internaționale.

Nereformarea instituției naționale cu atribuții în domeniu

Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial în conformitate cu legislația și angajamentele asumate de Republica Moldova va avea un nou regulament de activitate și organizare, fiind o instituție în domeniul protejării patrimoniului cultural imaterial, axat pe salvagardarea patrimoniului cultural imaterial al comunităților purtătoare.

Analiza SWOT

Aspecte forte	Aspecte slabe
<ul style="list-style-type: none"> - Proiecte de evidență a patrimoniului cultural deja au fost inițiate și pot servi ca model pentru elaborarea registrelor patrimoniului cultural imaterial și bazelor de date ale <i>Colindatului de ceată bărbătească</i>; - Instituțiile cu abilități în domeniu au inițiat digitalizarea patrimoniului cultural imaterial; 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa specialiștilor formați în domeniul protejării/ salvagardării patrimoniului cultural imaterial; - Lipsa unor instituții cu atribuții în domeniu în teritoriu (autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea); - Dotarea slabă cu echipament necesar a instituțiilor responsabile de cercetări

<ul style="list-style-type: none"> - Cadrul legal și normativ general a fost constituit; - Societate civilă activă și implicată în cunoașterea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, atât în spațiul urban, cât și în cel rural. 	<p>în teren și gestionare slabă a unor arhive instituționale;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instabilitatea economică și absența fondurilor pentru documentarea, inventarierea, protejarea, transmiterea și valorificarea patrimoniului cultural imaterial; - Patrimoniul cultural imaterial este transmis și deținut de comunitățile umane. Lor le revine rolul de bază în identificarea, inventarierea, conservarea, valorificarea și transmiterea către generația tânără a obiceiului în formele consacrate prin tradiție; - Perceperea colindatului ca un produs de consum prin canale mass-media, respectiv neimplicarea tinerilor în perpetuarea obiceiului ca o tradiție vie, ci din perspectiva unor consumatori pasivi.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Un patrimoniu cultural imaterial viu și divers; - Rețeaua instituțiilor de cultură fortificată. 	<ul style="list-style-type: none"> - Exodul specialiștilor din domeniul respectiv din cauza salarizării extrem de joase; - Mecanismul de finanțare nedezvoltat; - Colaborarea slabă cu sistemul educațional și instituțiile științifice de cercetare, care nu au racordat programele la prioritățile naționale în domeniu; - Domeniul salvagădării patrimoniului cultural imaterial este unul nou și necesită formarea specialiștilor, inclusiv prin training-uri, cu participarea unor experți străini, în vederea preluării experienței altor țări.

Analiza de impact

Ca urmare a implementării Programului, vor fi întreprinse măsuri conjugate pentru crearea sistemului de salvagădare a patrimoniului cultural imaterial, vor fi fortificate capacitățile instituțiilor și vor fi preluate bunele practici în domeniu, în conformitate cu cerințele și recomandările UNESCO, vor

fi formate cete de colindători flăcăi/ bărbați și va fi stimulată preluarea obiceiului ca o tradiție vie de la generațiile în vârstă sau de la purtătorii activi din comunitate. În consecință, obiceiul va fi salvagardat în cele 8 comunități purtătoare recunoscute de UNESCO și în alte sate reprezentative ca tradiție a colindatului.

Pentru prima dată instituțiile din domeniu și autoritățile locale vor efectua inventarierea stării în prezent a obiceiului Colindatul de ceată bărbătească, vor implementa măsuri de salvagardare, fiind evidențiată importanța acestei moșteniri pentru societate.

3. Obiectivele specifice și acțiunile ce urmează a fi întreprinse

Salvagardarea *Colindatului de ceată bărbătească* cuprinde acțiuni racordate la următoarele obiective specifice ale Programului:

Obiectivul nr. 1. Identificarea, documentarea, inventarierea, cercetarea, digitalizarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească* în comunitățile purtătoare de tradiție.

Acțiuni prioritare:

1.1. Elaborarea și publicarea chestionarelor tematice și a indicațiilor metodologice privind inventarierea, documentarea, cercetarea, protejarea și transmiterea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*.

1.2. Organizarea seminarelor pentru formarea specialiștilor din instituțiile cu atribuții în domeniu și pentru informarea operatorilor culturali, autorităților publice locale și societății civile.

1.3. Documentarea și inventarierea stării actuale a *Colindatului de ceată bărbătească* în cadrul comunităților purtătoare de patrimoniu.

1.4. Efectuarea unor cercetări de teren în localitățile reprezentative ca tradiție a Colindatului de ceată bărbătească din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova.

1.5. Susținerea continuității cetelor de colindători bărbați în cele 8 localități incluse în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității.

1.6. Susținerea formării noilor cete de colindători bărbați în alte localități reprezentative ca tradiție din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova.

1.7. Organizarea conferințelor științifice, meselor rotunde, dezbaterilor etc. privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*.

Obiectivul nr. 2. Protejarea, transmiterea și menținerea viabilității tradițiilor *Colindatului de ceată bărbătească* în cadrul comunităților purtătoare de patrimoniu.

Acțiuni prioritare:

2.1. Crearea, de către autoritățile publice locale de nivelul al doilea, a unor comisii responsabile de menținerea viabilității obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*.

2.2. Elaborarea de către comisiile autorităților publice locale de nivelul al doilea a planurilor anuale și proiectelor de salvagardare a obiceiului, aprobarea acestora de către Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial.

2.3. Facilitarea transmiterii obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească* către tînăra generație prin organizarea de întruniri, inclusiv în localitățile reprezentative ca tradiție a colindatului din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova.

2.4. Recuperarea fondului de colinde tradiționale locale și a particularităților *Colindatului de ceată bărbătească*. Transmiterea acestora către tînăra generație prin mijloacele educației formale, nonformale și informale.

2.5. Asigurarea operatorilor din domeniul culturii și educației cu materiale metodice necesare, pentru a înlesni cunoașterea specificului colindatului, bogăției tradiției locale și pentru a elabora măsuri de salvagardare.

2.6. Elaborarea curriculumului preșcolar, școlar și universitar pentru studierea folclorului, inclusiv a obiceiului *Colindatului de ceată bărbătească*, în cadrul unor cursuri opționale.

Obiectivul nr. 3. Promovarea *Colindatului de ceată bărbătească*, înscris în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, la nivel local, național și internațional.

Acțiuni prioritare:

3.1. Includerea în arhivele de specialitate a materialelor rezultate din cercetările de teren.

3.2. Constituirea de către instituțiile din domeniu a bazelor de date privind *Colindatul de ceată bărbătească*.

3.3. Digitalizarea în arhivele de specialitate a colindelor păstrate în format audio, video și imprimate pe hîrtie, în vederea reconstituirii plenitudinii tradiției *Colindatului de ceată bărbătească*.

3.4. Editarea CD-urilor cu repertoriul reprezentativ al cetelor de colindători bărbați.

3.5. Turnarea filmelor documentare dedicate obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească*.

3.6. Elaborarea și publicarea unei monografii „*Colindatul de ceată bărbătească în Republica Moldova*”, însoțită de un corpus al colindelor.

3.7. Organizarea și desfășurarea festivalurilor locale, zonale și naționale de colinde.

3.8. Realizarea emisiunilor radio, TV și online de promovare a tradiției *Colindatului de ceată bărbătească*.

3.9. Promovarea obiceiului în diasporă și peste hotarele țării, prin intermediul misiunilor diplomatice și misiunilor consulare ale Republicii Moldova în străinătate, Biroului pentru relații cu diaspora, societății civile.

3.10. Elaborarea și organizarea acțiunilor de promovare a obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească* de comun acord cu România.

4. Etapele și termenele de implementare

Perioada de implementare

Programul va fi implementat în perioada 2016-2020.

Etapele de implementare:

I. Etapa preparatorie – 2016

- Elaborarea documentației de specialitate (indicații metodice, chestionare tematiche, formulare pentru inventariere etc.);
- Organizarea unor seminare de formare profesională a specialiștilor cu atribuții în domeniul patrimoniului imaterial și a seminarelor de informare a autorităților publice locale, instituțiilor de cultură, instituțiilor educaționale și a societății civile.

II. Etapa de documentare, protejare, cercetare și promovare a obiceiului – 2017-2019

- Crearea comisiilor de nivelul II privind menținerea viabilității obiceiului;
- Efectuarea acțiunilor de documentare, inventariere, cercetare, protejare, transmitere, digitalizare, cercetare și promovare a obiceiului în 8 localități anual.

III. Etapa de monitorizare și evaluare a Programului – 2020

- Monitorizarea Programului pe parcursul anilor 2016-2020;
- Evaluarea anuală a impactului Programului.

5. Instituțiile responsabile de implementare

Programul este implementat de Ministerul Culturii, în calitate de coordonator, prin instituția subordonată cu atribuții în domeniu – Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial – și alte instituții din domeniu (Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice) și autoritățile publice locale de nivelul I și II, în colaborare cu Academia de Științe a Moldovei, Ministerul Educației, Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”, societatea civilă etc.

6. Estimarea generală a costurilor

Costurile generale pentru implementarea Programului includ:

- organizarea unor seminare de formare profesională a specialiștilor cu atribuții în domeniu și de informare a operatorilor culturali, autorităților publice locale și a societății civile;
- elaborarea și editarea indicațiilor metodice, lucrărilor științifice, materialelor informaționale și promoționale;
- efectuarea anuală a acțiunilor de documentare, cercetare, inventariere, protejare, transmitere, digitalizare și promovare a obiceiului în 8 localități.

Mijloacele financiare necesare implementării Programului vor fi acoperite din contul alocațiilor prevăzute anual în bugetul de stat conform cadrului bugetar pe termen mediu, bugetele autorităților publice locale, din contul sponsorizărilor persoanelor fizice și juridice, granturilor organizațiilor internaționale.

7. Rezultatele scontate

Ca urmare a implementării prezentului Program vor fi obținute următoarele rezultate:

- completarea arhivelor instituționale cu rezultatele cercetărilor și documentărilor de teren;
- constituirea bazelor de date privind *Colindatul de ceată bărbătească*;
- inventarierea fenomenului colindatului în aspect diacronic și sincron conform metodologiei recomandate de către UNESCO;
- formarea specialiștilor în domeniul protejării patrimoniului cultural imaterial;
- crearea cadrului metodologic privind salvagardarea Colindatului de ceată bărbătească;
- formarea cetelor de colindători bărbați;
- digitalizarea corpusurilor de colinde păstrate în format audio, video, foto în arhivele de specialitate și facilitarea accesului beneficiarilor la acestea;
- menținerea viabilității *Colindatului de ceată bărbătească* în mediul lui de funcționare;
- asumarea obiceiului *Colindatul de ceată bărbătească* în sfera educațională și social-culturală în comunitățile purtătoare de patrimoniu;
- editarea unei monografii privind *Colindatul de ceată bărbătească în Republica Moldova*, însoțită de un corpus al colindelor;
- editarea lucrărilor de popularizare a științei, CD-urilor, filmelor documentare, realizarea emisiunilor TV și Radio, a publicațiilor în presă și on line etc.;
- realizarea schimbului de experiență privind bunele practici de salvagardare a obiceiului la nivel local și național.

8. Indicatorii de progres

Indicatorii de progres sînt precizați în Planul de acțiuni.

9. Procedurile de raportare și evaluare

Raportare anuală:

Raportarea se face anual de către instituțiile responsabile. Raportul anual include rezultatele concrete, acțiunile implementate și indicii de realizare, precum și acțiunile nerealizate, efectele neprevăzute, motivul nereușitei și propunerile privind eventualele corectări.

Evaluare anuală:

Monitorizarea și analiza anuală (raportul) privind implementarea acțiunilor din Program se vor efectua de către Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial.

Pentru eficientizarea procesului de monitorizare este creat un grup de evaluare din care fac parte funcționari publici din administrația publică centrală și locală, specialiști ai instituțiilor de cultură, reprezentanți ai societății civile responsabili de Program. Raportul anual de monitorizare este elaborat de către Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial și grupul de evaluare creat de Ministerul Culturii și cuprinde realizarea indicilor principali conform planului de acțiuni, impactul acestora în urma implementării, gradul de implementare a termenelor, costurilor și conținutului acțiunilor.

Evaluare finală:

În anul 2020 va fi realizată evaluarea finală, evidențiindu-se nivelul de realizare a obiectivelor, rezultatele acțiunilor, impactul social și schimbările produse.

Responsabilitatea pentru implementarea Programului revine tuturor instituțiilor și autorităților indicate în Program.

PLANUL DE ACȚIUNI
pentru implementarea Programului de stat privind salvagardarea obiceiului *Colindatul de ceată*
***bărbătească*, inclus în Lista Reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020)**

Nr. crt.	Activități	Responsabili	Costuri (mii lei)						Indicatori de progres
			2016	2017	2018	2019	2020	Total	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obiectivul nr. 1. Identificarea, documentarea, inventarierea, cercetarea, digitalizarea obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i> în comunitățile purtătoare de tradiție									
1.1.	Elaborarea și publicarea chestionarelor tematice și a indicațiilor metodologice privind inventarierea, documentarea, cercetarea, protejarea și transmiterea obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i>	Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	00,0	20,0	00,0	00,0	00,0	20,0	Indicații metodice elaborate și publicate
1.2.	Organizarea seminarelor pentru formarea specialiștilor din instituțiile cu atribuții în domeniu și pentru informarea operatorilor culturali, autorităților publice locale și societății civile	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0	Seminare organizate
1.3.	Documentarea și inventarierea stării actuale a <i>Colindatului de ceată bărbătească</i> în cadrul comunităților purtătoare de patrimoniu	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; autoritățile publice locale de nivelul întâi și al	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,00	Fișe de patrimoniu elaborate pentru 8 localități

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		doilea							
1.4.	Efectuarea unor cercetări de teren în localitățile reprezentative ca tradiție a Colindatului de ceată bărbătească din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova	Centrul Național pentru Conservarea și promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Academia de Științe a Moldovei	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	250,0	8 studii de cercetare elaborate
1.5.	Susținerea continuității cetelor de colindători bărbați în cele 8 localități incluse în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	50,0	8 cete de colindători bărbați create și monitorizate
1.6.	Susținerea formării noilor cete de colindători bărbați în alte localități reprezentative ca tradiție din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Ministerul Educației	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	Cete de colindători bărbați create și monitorizate
1.7.	Organizarea conferințelor științifice, meselor rotunde, dezbaterilor etc. privind salvagardarea obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i>	Ministerul Culturii; Centrul Național pentru Conservarea și promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Academia de Științe a Moldovei	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	25,0	Acțiuni științifice organizate
Obiectul nr. 2. Protejarea, transmiterea și menținerea viabilității tradițiilor <i>Colindatului de ceată bărbătească</i> în cadrul comunităților purtătoare de patrimoniu									
2.1.	Crearea, de către autoritățile publice locale de nivelul al doilea, a unor comisii responsabile de menținerea viabilității obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i>	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	5,0	5,0	5,0	5,0	00,0	20,0	Comisii locale create

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.2.	Elaborarea de către comisiile autorităților publice locale de nivelul al doilea a planurilor anuale și proiectelor de salvagardare a obiceiului, aprobarea acestora de către Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Ministerul Culturii, Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	Planuri anuale elaborate
2.3.	Facilitarea transmiterii obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i> către tînăra generație prin organizarea de întruniri, inclusiv în localitățile reprezentative ca tradiție a colindatului din nordul, centrul și sudul Republicii Moldova	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	5,0	5,0	5,0	5,0	00,0	20,0	Întruniri organizate
2.4.	Recuperarea fondului de colinde tradiționale locale și a particularităților <i>Colindatului de ceată bărbătească</i> . Transmiterea acestora către tînăra generație prin mijloacele educației formale, nonformale și informale	Centrul Național de Conservare și Promovare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea	5,0	5,0	5,0	5,0	00,0	20,0	Repertoriul colindelor recuperat
2.5.	Asigurarea operatorilor din domeniul culturii și educației cu materiale metodice necesare, pentru a înlesni cunoașterea specificului colindatului, bogăției tradiției locale și pentru a elabora măsuri de salvagardare	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial	00,0	25,0	25,0	25,0	20,0	95,0	Materiale metodice și informative editate și distribuite
2.6.	Elaborarea curriculumului preșcolar, școlar și universitar	Ministerul Culturii; Centrul Național pentru Conservarea și	0,00	00,0	50,0	00,0	00,0	50,0	Curriculum preșcolar, școlar și universitar elaborat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	pentru studierea folclorului, inclusiv a obiceiului <i>Colindatului de ceată bărbătească</i> , în cadrul unor cursuri opționale	Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Ministerul Educației							
Obiectivul nr. 3. Promovarea <i>Colindatului de ceată bărbătească</i> , înscris în Lista reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității, la nivel local, național și internațional									
3.1.	Includerea în arhivele de specialitate a materialelor rezultate din cercetările de teren	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Academia de Științe a Moldovei	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	4 arhive instituționale completate
3.2.	Constituirea de către instituțiile din domeniu a bazelor de date privind <i>Colindatul de ceată bărbătească</i>	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Academia de Științe a Moldovei	00,0	50,0	50,0	50,0	00,0	150,0	4 baze de date create
3.3.	Digitalizarea în arhivele de specialitate a colindelor păstrate în format audio, video și imprimate pe hârtie, în vederea reconstituirii plenitudinii tradiției <i>Colindatului de ceată bărbătească</i>	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Academia de Științe a Moldovei	00,0	50,0	550,0	50,0	50,0	700,0	Corpusurile de colinde din arhive instituționale digitalizate
3.4.	Editarea CD-urilor cu repertoriul reprezentativ al cetelor de colindători bărbați	Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice; Muzeul Național de	00,0	120,0	120,0	120,0	120,0	480,0	CD-uri de colinde editate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Etnografie și Istorie Naturală; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”							
3.5.	Turnarea filmelor documentare dedicate obiceiului <i>Colindatul de ceată bărbătească</i>	Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	00,0	00,0	40,0	00,0	00,0	40,0	Filme documentare turnate
3.6.	Elaborarea și publicarea unei monografii „ <i>Colindatul de ceată bărbătească în Republica Moldova</i> ”, însoțită de un corpus al colindelor	Comisia Națională de Salvagardare a Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală	00,0	00,0	80,0	00,0	00,0	80,0	Monografie elaborată și publicată
3.7.	Organizarea și desfășurarea festivalurilor locale, zonale și naționale de colinde	Autoritățile publice locale de nivelul întâi și al doilea; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	00,0	150,0	150,0	150,0	150,0	600,0	Festivaluri locale, zonale și naționale organizate
3.8.	Realizarea emisiunilor radio, TV și online de promovare a tradiției <i>Colindatului de ceată bărbătească</i>	Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	00,0	Emisiuni de promovare realizate

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Istorie Naturală							
3.9.	Promovarea obiceiului în diasporă și peste hotarele țării, prin intermediul misiunilor diplomatice și misiunilor consulare ale Republicii Moldova în străinătate, Biroului pentru relații cu diaspora, societății civile	Ministerul Culturii; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Biroul pentru relații cu diaspora	00,0	5,0	5,0	00,0	00,0	10,0	Materiale audio și video distribuite
3.10.	Elaborarea și organizarea acțiunilor de promovare a obiceiului Colindatul de ceată bărbătească de comun acord cu România	Ministerul Culturii; Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Patrimoniului Cultural Imaterial; Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală; Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”	00,0	10,0	10,0	10,0	10,0	40,0	Acțiuni comune organizate
	TOTAL							2950,0	

Notă informativă

Programul de stat privind salvagardarea obiceiului Colindatul de ceată bărbătească, inclus în Lista Reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității (2016-2020)

Programul de stat are drept obiectiv general crearea unui sistem eficient de salvagardare a Colindatului de ceată bărbătească în calitate de fenomen cultural, prin acțiuni complexe de identificare, documentare, cercetare, protejare, revitalizare, menținere a viabilității, transmitere și promovare a acestui element de patrimoniu, inclus în Lista Reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității în anul 2013, în comun cu România.

Acțiunile vizează salvagardarea acestui obicei în localitățile înscrise în Lista Reprezentativă UNESCO: Hădărăuți (raionul Ocnîța), Parcova (raionul Edineț), Pelenia (raionul Drochia), Boșcana (raionul Criuleni), Rogojeni (raionul Șoldănești), Sadâc (raionul Cantemir), Popeasca (raionul Ștefan Vodă), Slobozia Mare (raionul Cahul).

Programul propune în premieră implementarea la nivel național a unor acțiuni pentru salvagardarea unui element al patrimoniului cultural imaterial și constituie un pas important în crearea sistemului de protejare a acestui tip de patrimoniului cultural. Funcțiile obiceiului Colindatul de ceată bărbătească și repertoriul apreciabil de colinde urmează a fi reconsiderate în cadrul comunităților, cu sprijinul instituțiilor din domeniu și întreaga societate. În perioadele anterioare repertoriul cetelor de colindători bărbați a fost valorificat doar parțial în cadrul unor manifestări artistice și publicații de profil.

Proiectul Programului a fost elaborat în corespundere cu bunele practici europene și internaționale în domeniul salvagădării patrimoniului cultural imaterial, implementarea acestuia fiind menită a onora angajamentele asumate de Republica Moldova prin ratificarea prin Legea nr. 12 din 10.02.2006 (publicată în MO din 24.02.2006, nr. 31-34) a Convenției UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial (Paris, 17.10.2003).

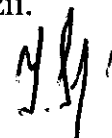
Programul a fost elaborat în baza Hotărârii Guvernului nr. 33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici (publicat pe 19.01.2007 în MO Nr. 006, art. Nr: 44). Acțiunile în cadrul Programului necesită identificarea mijloacelor financiare din bugetul de stat. Menționăm că sursele financiare în cadrul Programului constituie 2,950 mil. lei până în anul 2020.

Programul este alcătuit pentru implementarea prevederilor legislației naționale, a politicii în domeniu pe termen mediu și este structurat în 3 etape de implementare. Programul stabilește sarcinile ale autorităților centrale și locale, ale instituțiilor din domeniu etc., ce vor întreprinde măsuri de salvagardare a obiceiului în cadrul localităților. Prevede elaborarea indicațiilor metodologice privind documentarea, inventarierea, cercetarea, protejarea și transmiterea colindatului de ceată bărbătească. Specialiștii vor beneficia de instruire privind metodele de lucru și intervențiile avizate de salvagardare a patrimoniului cultural imaterial în comunități. De asemenea, stipulează elaborarea planurilor și programelor locale de salvagardare a obiceiului, care vor fi prezentate spre

avizare către Comisia națională de salvagardare a patrimoniului cultural imaterial al Republicii Moldova de pe lângă Ministerul Culturii.

Implementarea Programului va conduce spre salvagardarea obiceiului „Colindatul de ceață bărbătească” și va spori coeziunea socială, contribuind la transmiterea valorilor strămoșești și a repertoriului foarte valoros al colindelor către generațiile tinere, în general. De asemenea, Programul va contribui la formarea tinerilor în spirit patriotic.

Proiectul Programului este supus dezbaterilor publice, fiind plasat pe pagina web a Ministerului Culturii la rubrica Transparență decizională/ Proiecte de decizii.

Igor ȘAROV
Viceministrul Culturii